

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Ingerenţe politice.

De câte ori am cetit expozeul unui nou ministru, am avut impresia că el joacă deodată zece partii de şah, fără să aibă înaintea nici tablă, nici figuri. Adversarii ministrului Lukács sânt partidele politice din ţară, pe cari le mişcă şefii; adversarii ministrului Berchtold sânt miniştrii de externe ai celorlalţi ţări. Urmează fel de fel de declaraţii şi planuri şi în fiecare din ele trebuie să vezi o cursă sau o ameninţare, ademeniri sau înfricări.

E firesc deci să ne dăm seama de această tactică politică, cu toate că ea şi-a pierdut din însemnătate, după ce a devenit aproape un clişeu. Dar găsind în declaraţiile miniştrilor mărturisiri, cari ating direct politica noastră, avem datoria să le lămurim şi dacă se poate să câştigăm puncte noi de orientare în atitudinile noastre.

Pe ţarmurile Mediteranei bubuie tunurile. În statele balcanice parecă iarăşi se strigă „la arme“. Rusia se nelinişteşte. Şi limba compenii stă să se plece spre „Războiu“.

În negura aceasta este bine să se ţină de mână şi să mergi strâns alăturat de prietinel tău. Căci nu vezi nici gropile din drum şi nu vezi nici pe tâlhar, care te aşteaptă să vii singur.

Şi se pare că negura este atât de deasă, încât ministrul Berchtold nu se simte destul de sigur numai în tovărăşia Germanului şi Italianului. Mai ales prin pustiurile stărucoase ale Balcanului cel mai sigur călăuz rămâne totuşi Românul.

Şi iată de ce în expozeul său ţinut înaintea Delegaţiunilor ministrului nostru de externe a accentuat comunitatea intereselor celor patru state: Germania, Italia, Austro-Ungaria şi România. „Comunitatea intereselor“ este numai o trăsătură ademenitoare, peste care putem trece la ordinea zilei. E ca formula, cu care sfârşeşti scrisorile reverenţioase: „Primiţi, Vă rog etc. etc.“

Dar formula stereotipă poate fi — ca în cazul acesta — o ad-

mirabilă motivare a unui adevăr. Cum ar şi putea vorbi un ministru, fără o iscodită motivare a expunerilor sale? Iar adevărul este, că în Austria se pune de fapt mare preţ pe alianţa cu România.

Aici ne-am permis o mică corectură; am schimbat Austro-Ungaria în Austria. Căci politica Ungariei n-a dovedit încă prin nimic, că ţine să-şi păstreze prietnia cu România. Iar dacă ministrul de externe al monarhiei socoteşte cu toate acestea între fundamentele, pe cari îşi sprijineşte politica sa, şi înţelegerea prietenească cu statul dela gurile Dunării, şi dacă sprijinul acestui stat valorează în ochii lui tot atât de mult, cât valorează înţelegerea cu celelalte două puteri mari ale triplei alianţe, încât amintind pe acestea nu uită să atribuie acelaş rol şi României, atunci atitudinea, în faţa Delegaţiunilor ungare, a ministrului nostru comun, care dirijează politica întregei monarhii, nu poate fi altcum interpretată, decât ca o lecţie dată tuturor celor ce nu înţeleg să întărească raporturile de prietnie dintre monarhia noastră şi statul român.

Vor înţelege oare şi delegaţii unguri lecţia de politică înaltă, pe care le-a ţinut-o urmaşul lui Aehrenthal? Şi vor şti să tragă consecvenţele în ce priveşte politica internă a guvernelor ungare faţă de naţionalităţi, şi în special faţă de Români? Ori se mulţimesc numai cu asigurările oficiale ale guvernelor României renunţând în deplină conştiinţă la aprobarea politice externe a statului român şi din partea opiniei publice, care dincolo va putea azi mâne să aducă căderea guvernelor pe tema chestiei de naţionalitate? Când adică politica externă a guvernului român n-ar mai merge paralel cu simpatiile cetăţenilor statului.

În acest fel expozeul ministrului de externe însemnează un nou amestec în afacerile interne ale Ungariei, după ce chestiunea Croaţiei a dat prilej parlamentului austriac să dovedească, că el înţelege şi apără mai bine interesele statu-

lui ungar, decât însuş parlamentul acestui stat.

Zadarnic a declarat ministrul preşedinte Lukács, că nu va contramanda măsurile extraordinare, ce s-au luat pentru „pacificarea“ Croaţilor atâta vreme, cât vor ţine acolo „periculoasele tendinţe, cari se ivesc la fiecare pas!“ În zadar respinge cu oarecare energie amestecul „ilicit“ al parlamentului austriac zicând, că el este o încercare de-a atinge integritatea statului ungar. Zadarnice au fost şi aplauzele, cari au urmat acestor două declaraţii.

Căci dacă este adevărat că în faţa străinătăţii statul nostru se cheamă Austro-Ungaria, nu numai Austria, nici numai Ungaria, atunci este firesc, că orice slăbire ce se observă într-o parte a monarhiei deşteaptă neîncredere şi poate sluji oricând ca un element ce se poate lua în combinaţiile duşmanilor ţării noastre.

Iar aceştia ar trebui să fie orbi, ca să nu-nsemneze la răboj nemulţămirea Croaţilor, nedreptăţile şi suferinţele Românilor, Slovacilor, Sârbilor etc. Căci puterea unui stat, menită pentru atac şi mai ales pentru apărare, este iubirea de ţară a cetăţenilor şi încrederea lor în conducerea statului.

Ameninţaţi-i pământurile prin veşnicele şi volnicele colonizări ale unor oameni străini, daţi-i funcţionari de stat, cari nu-l înţeleg, şi faceţi-l astfel să vază şi în ei nişte străini, duşmani şi tirani, şi atunci veţi fi răuşi să deşteptaţi în minţele lui gândul, pe care nimeni nu i-l mai alungă de-acolo, că el n'are nici-o bucurie în ţara lui, că dări se plătesc şi în altă ţară întocmai aşa, cum le plăteşte aici, că de cătănit cătănesc feciorii şi altor împăraţi, şi că prin urmare nu ştie de ce ar mai rămânea în ţara, în care s-a născut, dar care nu-l lasă să-şi trăiască viaţa tot în ea şi să moară în linişte.

Formarea unei astfel de mentalităţi la cetăţenii nedreptăţiţi ai ţării noastre trebuie împiedecată. Dacă n-o împiedecă miniştrii şi par-

lamentele noastre, iată, încearcă s-o împiedecă miniştrii şi parlamentul Austriei. Amestecul lor în rosturile Ungariei, ca parte întregitoare a monarhiei, este astfel deplin îndreptăţit, dacă-l privim din punctul de vedere mai înalt al politicii viitorului. Şi cu cât se va repeta mai des, cu atât mai bine va fi: şi de Austriaci şi de Unguri şi de Români.

Până se va face dreptate deplină!

Vot de neîncredere ministrului de războiu Auffenberg. Precum era de prevăzut, în şedinţele delegaţiunii ungare, ţinute eri şi alaltăeri, mai mulţi delegaţi au dat expresiune neîncrederei lor faţă de ministrul de războiu Auffenberg pentru amestecul său în afacerea rezoluţiunii cunoscute privitoare la chemarea sub arme a rezerviştilor. Delegatul Désy Zoltan a propus o rezoluţiune, ca să se exprime ministrului de războiu neîncredere, fiindcă s-a amestecat într-o chestie de drept curat ungar şi astfel a violat solidaritatea, pe care era dator să o observe faţă de guvernul ungar. Contra acestei rezoluţiuni a vorbit contele Apponyi rugând pe Désy să-şi retragă propunerea, care în împrejurările actuale ar strica mai mult, decât ar fi de folos. După o discuţie mai îndelungată, la care au luat parte delegaţii Issekutz, contele Batthányi, Holló, Rosenberg, Bakonyi şi Nagy — Desy şi-a retras propunerea.

Chestia croată a fost deasemenea adusă pe tapet în şedinţele de eri şi alaltăeri ale delegaţiunilor. În şedinţele delegaţiunii ungare delegatul Pejacsevics a respins amestecul Austriacilor în chestiile interne croate. Acelaşi lucru l-a făcut şi contele Apponyi. Debaterea în jurul votării bugetului provizor continuă în ambele delegaţiuni.

Dardanelele vor fi deschise. O telegramă din Constantinopol anunţă, că consiliul de miniştrii turci a hotărât reţeschiderea Dardanelelor, dar Poarta îşi rezervă dreptul de a le închide iar în caz de trebuinţă. Vapoarele vor trebui să urmeze în mod strict instrucţiunile precedente privitoare la pilotaj. O notă în această privinţă

va fi comunicată reprezentanţilor puterilor. Ordinele au fost date autorităţilor militare din Dardanele în ceea ce priveşte trecerea vapoarelor. Timpul trebuinţios pescutrei minelor va fi probabil două zile.

Formaţiunea statelor naţionale şi chestiunea de naţionalitate.

Am anunţat eri cel mai nou studiu al d-lui Iassí Oszkár, apărut zilele aceste cu titlul de mai sus. În cele ce urmează vom schiţa cuprinsul acestei valoroase cărţi.

Am amintit eri, că d-l Iassí făcându-şi în noua sa publicaţie obiect de studiu chestia de naţionalitate din Ungaria, ca un fel de introducere la aceasta, se ocupă (în partea I.—III.) cu formaţiunea şi dezvoltarea statelor naţionale, scoţând la iveală pretutindenea naţionalismul în evoluţia statelor.

Partea primă e dedicată evului vechiu şi în ea se scoate la iveală rolul ideii naţionale la popoarele primitive şi în dezvoltarea de stat din evul vechiu. Se dă iocoana imperiilor din vechime şi se remarcă feudalismul. În deosebi sunt preţioase capitolele, în cari se constată cuprinsul naţional al statelor eline şi al imperiului roman.

Trecem la evul mediu, când se pun bazele statelor naţionale de azi: Franca, Anglia etc.

În partea III. autorul se apropie tot mai mult de tema sa. Aici se ocupă pe larg cu chestia de naţionalitate în sensul strict al cuvântului şi problema asimilaţiei, cari stau în strânsă legătură.

Remarcăm între altele din aceasta parte capitolele: Natura fundamentală a chestiunii de naţionalitate; Balcanul, ca tipul luptelor de rasă; Politica contopirii forţate; Rusia; Chestiunea de naţionalitate anglo-irică; Legile asimilaţiei etc.

Înainte de-a trece la chestiunea de naţionalitate în Ungaria, d-l Iassí arată importanţa asimilaţiei în formaţiunea statelor şi apoi fixează legile asimilaţiei.

Privind lucrurile din un anumit punct de vedere, — scrie d-l Iassí — se poate zice, că întreagă istoria universală nu e altceva, decât un curs de asimilaţie, din care ies alcătuirii de

Foiletonul în America.

De: V. E. Moldovan.

II.

Proces verbal.

Noi, nume Pitt Brown, Joseph Sauter şi Mike Mc Leon, în urma înscărinării primite, am fost la adresa lată, am vorbit cu John Matheas şi despre cele aflate, raportăm, întărind cu jurământ afirmaţiile noastre.

John Matheas ne-a primit cu mirare, pe urmă cu zimbete. Ne-a întrebat dacă ne mai aducem aminte de încercăturile primejdioase pricinuite de doamna Flora, iar când i-am spus că da, însă nu ştim pricina pentru care a încetat zarva şi a dispărut vrăjitoarea, John Matheas a scos din dulap o scrisoare, ne-a dovedit că e scrisă de însuşi repositul Jack Robertson, apoi a pus-o în plic, a sigilat-o şi ne-a dat-o să o ducem la redacţie, spunându-ne că nu are timp să ne ţină de vorbă, dar în scrisoarea scrisă de însuşi Robertson se cuprinde deslegarea enigmei.

Am luat plicul şi prezentându-l

Onor. Redacţiei, credeam că am împlinit însărcinarea primită.

New-York, 1897 Martie 17.

(Scăliturile.)

În plic am aflat scrisoarea lui Robertson şi o publicăm întreagă.

Redacţia.

Păcălirea d-nei Flora, prin jos semnata Jack Robertson.

Pentru cei, cari cunosc întâmplările şi încercăturile cu frumoasa Mexicană, şi se vor interesa să ştie pricina desnodământului grabnic şi comic, descriu aici felul cum am ajuns la ideea mea şi cum am dus planul la îndeplinire.

Ca să mă pricepeţi, trebuie să vă spun o altă întâmplare, din frageda mea copilărie.

Eram copil sărac, puţin îngrijit, rău crescut, dar nu prea petulant. Visător şi moros din fire, plecam dimineaţa pe străzile New-Yorkului şi umbland pustiu, fără rost, hodineam în cutare parc, pe nisip, la soare.

La o tereastră din catul întâi, umbrită de un tei bătrân spre parc, se iveau în fiecare dimineaţă o fiinţă îngerească, o femeie cu ochi negri şi

părul auriu, lung, mătăsoş, cam aşa ca părul doamnei Flora. Se azeza în faţa oglinzii, trăgea cu pieptenul prin păr, îşi făcea frizura, apoi venind la fereastră deschisă, arunca în parc firele de păr rămase pe piepten.

Aşa se vede, că părul frumos, auriu, e foarte primejdios, că şi de astădată a pricinuit grele încercături în societatea parcurilor, între măruntetele şi gureşele păşărele de oraş mare.

Un vrăbiiu zdăreţuros ca un vagabond fără căpătâl, s-a pitulat pe o creangă a telului şi pândind în fiecare dimineaţă, aduna firele moi, aurii şi după niţel sfat şi lărbăoi cu nevăstufă, au pus temelie unui cuib larg, cald, moale, împletit şi căptuşit cu fire de păr auriu.

Am urmărit cu băgare de seamă tot ce se petrecea în mica lor familie şi în lumea păşărilor, în cursul celor câteva săptămâni, cari urmară

Veneau păşările de tot soiul, din toate părţile şi privind chiorăş la frumosul cuib de aur se sfătuiau pe ascuns, ca să nu-i vadă vrăbiiul.

— Da părliţii ştia de unde au ajuns aşa dintr'odată să-şi facă, mă rog, un cuib de aur, ca un Rockefeller?

— O fi furat, tâlharul!
— O fi săvârşit furt cu spargere!
— O fi falsificat bancnote!

Şi câte de toate, cu atât mai multe învăbăţii, calomniile, cu cât creştea invidia şi cu cât strălucia mai mult culbul scăldat în razele de soare.

— Nu-i lucru curat! — spunea unul.
— Păsările cinstite trebuie să boicoteze casa asta! — spunea o piţigoae.

Şi au boicotat-o, dar numai iacă aşa, câteva şi puţin vreme.

S'au aflat păşări multe, cari copleşite de respect pentru bogăţia vrăbiiului s'au apropiat umilte de vagabondul de mai dăunazi, ciripind vorba de linguşire şi laudă.

Cele cu boicotul s'au lăpădat de pian şi hotărâre, gândindu-se la vre-o lipsă, când le va prinde bine o cină la masa bogatului, sau un mic împrumut — pretinsec.

Şi aşa, în scurtă vreme casa vrăbiiului a fost cinstită şi cercetată de lume, că toate păşările veneau cu laude şi linguşiri la seratele lor, la banchelele lor.

Adevărat, că soseau mereu colectele de binefaceri şi de ajutor, apoi în-

cassatori cu taxele de membru la diferitele cluburi (în cari mai înainte nu era primit) dar au venit şi onorurile pe lângă cheltuieli.

La început au ales pe doamna vrăbie de presidentă la reuniunea de cântări.

Lucru mare! — Ea, care nu era recunoscută odinioară în societate, — care cânta fals siagură, (ca servitoarele când spală ferestrele), — ajunge acum presidentă la reuniunea frumos cântătoarelor cocoane.

Şi dintr'odată glasul ei nu mai părea fals, rustic, bruşit, ci, precum spunea miera, era chiar plăcut, deşi nu avea şcoala conservatorului, ca priveghetoarea.

Vrăbiiul a fost ales director la o bancă mare de păşări şi membru în direcţiune la o mulţime de institute şi întreprinderi, cari aduc onoare, dar mai cu seamă — profit. Fiind recunoscut de cei mai isteţ zburători, a fost ales şi de president la clubul aviativ.

Ar fi de ajuns chiar ministru, dacă soartea vitregă nu şi-ar fi bătut joc de dănşii cu atâtă ironie, dintr'o pricină atât de mititea.

Anume, frumoasa copilă din al cărei păr îşi creaseră cuibul şi bogă-

state tot mai mari și mai unitare. Desvoltarea aceasta e urmată de adevărate hecatombe de ale limbilor particulare, ale formațiunii de state și organizații economice. Cari sunt legile acestei desvoltări de asimilație?

Din mulțimea faptelor referitoare la asimilare se poate considera de constant:

a) Nu există asimilație decât în cadrele unei anumite comunități de cultură. Această comunitate de cultură își are expresiunea mai plastică în religiuina comună. Marele amestec de popoare americane își află sfârșitul la Indiani, Negri și Chinezii. Concepția separată de viață și obiceiuri deosebite ridică astfel de păreți despărțitori, în cât se vede a fi imposibil amestecul cultural, asimilarea. Stăpânirea engleză nu asimilează în India. Cultura turcă și arabă, până când își păstrează religiuina, nu se poate asimila. Din Europa au ieșit neasimilați Arabii și tot așa ies treptat și Turcii.

b) E triumfătoare cultura mai desvoltată. Și cea cultură este mai desvoltată, care asigură posibilități de mișcări mai mari și posibilitatea desvoltării mai potențiale a personalității. Se știe, că cuceritorii militari au adoptat de obicei, limba popoarelor subjgate, dar mai desvoltate în cultură. Din contra stăpânirea romană a avut influință de asimilare cu superioritatea ei economică și culturală pretutindenea, unde nu sta față în față cu cultura grecească mai înaltă.

c) Pe lângă un grad de cultură cam egal sau nu prea tare deosebit marea înghite insula.

Aceasta e una din cauzele, că cuceritorii puțin la număr se contopesc în locuitorii băștinași mai numeroși.

d) Indată ce un popor ajunge la conștiința sa națională, e zădărnici ori ce încercare pentru contopirea lui forțată, din contra el reacționează cu atât mai mult față de ea.

e) În general în istorie nu găsim nici un singur caz, ca un popor să fi fost asimilat cu forță.

f) Contopirea este o acțiune inconștientă: rezultatul imitării nivelului cultural mai înalt și al necesităților economice.

g) Efectivul și rapiditatea asimilației stă în proporție directă: cu forța numerică a naționalității dominante, cu desvoltarea ei economică, cu continuitatea istorică a puterii centrale, cu îmbrășțierea masselor de naționalități străine, cu slăbiciunea conștiinței lor istorice etc.

Examinând niziunile de asimilare din timpul nostru, Șimons remarcă două tipuri de asimilație: pe unul îl numește tip aristocratic și ca reprezentant al lui designează Rusia, celalalt e tipul democratic, mai desvoltat în Statele-unite. Tipul aristocratic lucrează cu persecuții religioase, cu șicane în jurul instrucției, cu subjugarea presei și a libertății gândirii.

Al doilea tip lucrează cu dreptul electoral universal și cu libertatea largă cetățenească.

Am dat în traducere aceste pasa-

gil, ca să se vadă, că la noi, ca și în Rusia cearcă a se valida tipul prim de asimilație, dar conform legilor de asimilație fixate, acest metod nu va ajunge la rezultate, cât timp noi vom ști să ne păstrăm conștiința națională.

In capitolele următoare d-l Iăși analizează chestiunea de naționalitate de la noi. Despre aceasta în n-rul viitor

Dările de seamă ale deputațiilor Dr. Valda și Dr. Șerban anunțate pe ziua de 3/16 Mai n. a. c. s'au amănât, precum sunt informații, cu câteva zile din cauza unor împrejurări locale. Ziua adunării se va aduce la timp la cunoștința alegătorilor români din cercurile Făgărașului.

Din Făgăraș ni-se comunică referitor la darea noastră de seamă despre pacea din Făgăraș, că pe lângă delegații comitetului și deputații prezenți la tratativele de împăcare a desvoltat mai cu seamă d-l Iancu Mețianu un zel deosebit în interesul păcii.

Unanimitatea impunătoare, cu care s'a hotărât demisionarea membrilor români din diferitele comisii comitatense, se datorește în primul rând pășirii energice și stăruințelor, cu care d-sa a sprjinit demersurile delegațiilor comitetului național.

Din România.

Sărbătorirea primarului Roussel.

Banchetul oferit alaltieri seara de comuna București în onoarea primarului Felix Roussel, a fost o splendidă manifestare a prieteniei franco-române. La banchet au participat pe lângă membrii consiliului comunal, d-nii miniștrii I. Lahovary, E. Pangrati, C. C. Arion, ministrul plenipotențiar al Franței, și numeroși ofițeri și magistrați superiori ai Bucureștilor.

Din discursul de salutare rostit de primarul Dobrescu reținem următoarele părți:

Prezența d-v., printre noi este o mărturie prețioasă a sentimentelor de prietenie, care există între cele două națiuni surori, și sunt foarte fericiți domnule Prezident că vă pot exprima cu acest prilej toată bucuria și fericirea, pe care o simte orașul nostru fiindcă vă are ca oaspe pe d-v., primul cetățean al orașului Paris...

Vă suntem recunoscători și cu atât mai recunoscători, domnule Prezident, cu cât pentru noi Români, Parisul este orașul cel mai strălucit din lume, orașul-Lumină, orașul, care a văzut născându-se atâția oameni mari, adevărate genii ale omenirii, orașul de unde țâșnesc fără întrerupere toate izvoarele civilizației. Se poate totuși concepe, domnule Prezident, nu s'ar putea concepe însă omenirea fără Franța și fără Paris, oraș, care ne este scump nouă tuturor...

Din răspunsul primarului Felix Roussel reținem următoarele:

Ceea-ce există în ceasul prezent și s'a desvoltat atât de repede, nu este alt-ceva de cât semnul desvoltării, pe care a luat-o viața economică a României, grație genului fililor săi, îndrumați de înalta înțelepciune a unui Mare Suveran, a cărui lungă domnie va păstra în istorie îndoită aureolă a glo-

riei, a armelor puse în serviciul independenței naționale, urmată de gloria nu mai puțin frumoasă a unei păci bogate în progres.

Sentimentele, însă, pe cari noi, Parisienii și francezii, le avem pentru dv. sânt de o natură cu totul alta.

Parisul și-amintește că, într'un ceas dureros, — care era pe punctul de a deveni tragic, — în momentul mării nenorociri a inundațiilor, cari au băntuit orașul nostru, acum doi ani, România și Capitala ei s'au grăbit ca să vie în ajutorul nostru și că Acela, care a dat primul exemplu al acestei generoase sollicitații pentru concetățenii noștri, a fost M. S. Regele Carol.

Parisul a aflat deasemenea eri de primirea magnifică, pe care ați făcut-o reprezentantului lui și delicata atențiune, care va perpetua amintirea vizitei mele, dându-se numele de »Paris« uneia din străzile centrale ale Bucureștilor.

Aceste manifestări reînvițe ale simpatiei noastre, nu sunt oare probă sigură ale prieteniei solide, care unește orasul vostru cu al nostru?

Să fiți siguri, domnilor, că această simpatie, noi vă o reînvoim din toată inima și că nimic din ceace vă privește nu ne lasă nepăsători.

Toate vă invită, domnilor, ca să vă iubiți această camaraderie de școală, care unește elita tineretii noastre, mișcările noastre intelectuale și care face din noi colegii d-voastră, această comunitate de origină, care face din dumneavoastră și din noi niște frați, cari descind din Marea Romă, din Roma, Augusta Mamă, a lumii moderne, civilizația de cătră Minerva Athena, zeița puterii, disciplinată de înțelepciune.

Comunitatea intelectuală și identitatea de rasă sunt cheazăia uniunii noastre.

În aceste neuitate zile noi am iscălit pactul unei înțelegeri centrale între București și Paris.

Vom pecellui această înțelegere, dacă o bine voiiți, chiar la Paris, dacă ne veți face omăria și plăcerea ca să răspundeți invitației, pe care vă o fac azi în numele Capitalei Franței, iubitorilor mei colegi ai consiliului comunal din București. (Aplauze prelungite).

Spunându-vă deci, la revedere d-lor, eu vă propul să ridicăm paharele noastre în sănătatea M. S. Regelui Carol I, Rege al României și în onoarea M. S. Reginei Elisabeta și a familiei regale. Să trăiască d-nul Dobrescu, primarul Bucureștilor, și membrii consiliului comunal. Beau pentru mărirea orașului București și prosperitatea României, sora iubită a Franței. (Vii aplauze, cari durează câteva minute.)

Au mai vorbit ministrul C. C. Arion, spunând între altele:

A fost o vreme când părea că civilizația ia sfârșit la granițele țării noastre și călătorul era poate atras la noi de contrastul, pe care Valahia sau Moldova de odinioară o prezenta față cu popoarele occidentale. Azi nu mai este așa. Ne-ați spus-o și o știm. Călătorul poate s-o regrete din punctul de vedere pitoresc. Dar cugetând omul de stat, prietenul României va simți o adevărată bucurie, căci orice civilizație nouă este un studiu în mersul ascendent al omenirii cătră adevăr, cătră bine, cătră frumos.

Pe acest colț al pământului genul latin a aprins o lumină, care se întinde asupra unui neam întreg, care se va revărsa peste toate popoarele, care ne înconjoară. Această lumină noi am aprins-o la lumina vie, la strălucirea, pe care Franța o răspândește cu atâtă generozitate în jurul ei.

A mai toastat ministrul Franței

Blondel în sănătatea Regelui Carol iar de încheiere d-l Delavrancea, din a cărui poetic discurs reținem următoarele:

„Ca într'un reflector, care înmulțește razele, Franța, această unică și nobilă patrie, revărsă asupra popoarelor blânda împărăție a unei civilizațiuni liberatoare.

Ne-ar fi cu neputință să concepem imensitatea infinitului ceresc fără soare, — sistemul planetar fără pământ, — pământul fără Europa, — Europa fără Franța, — Franța fără Paris, — fără această cetate veșnică, în care se îngămădese moștenirile secolelor, operele geniale de artă, și de literatură, împreună cu epopeele de bravură și de generozitate.

De la Paris, domnilor, așteptăm cu toții marea idee a unei Europi-unite, pentru consolare a popoarelor, cari au scris istoria lor cu atâtă picături de sânge, în cât atâtea lacrimi n'au putut să ștergă aceste urme.

Dați-mi voi să beau în sănătatea amabilului nostru oaspete, prezidentului Roussel, să beau pentru prosperitatea acestui frumos Paris, frumos ca un ideal, să beau pentru triumful final al Franței, care se va desăvârși și în folosul ei și în folosul omenirii întregi. Vii aplauze).

— Principele Valentin Gh. Bibescu a donat școlii de aviație militară în întregul său parc de aeroplane, care se compune din următoarele mașini, de zburat: un monoplan Bleriot cu două locuri, motor Gnome 70 hp., două monoplane Bleriot de 50 hp., două monoplane Bleriot motor Anzani 25 hp., și un hidro-aeroplan Voisin cu motor 70 hp. D-sa a mai donat școlii de aviație militară hangarul fix dela Cotroceni precum și un hangar demontabil cu toate accesoriile.

Un răspuns.

Aiudul de sus, 30 Aprilie c.

Părintele protopop Ioan Maior din Aiud, în apelul său publicat în Nr. 82 al prețutului d-voastră ziar, mă prezintă ca pe un »intransigent« dușman al cooperativelor sătești.

Pentru liniștirea d-lui protopop și pentru orientarea On. cetitorii ai »Gazetei«, îmi permit a reflecta la acei apel următoarele:

Nu sunt dușman al cooperativelor sătești, ci din contra, socotindu-le de cea mai puternică armă în lupta economică a țărânilor noastre, sunt cel mai sincer sprjinator al lor.

Adevărul sfârșitului »mele« îl probez cu fapte concrete. În 28 April am ținut în Poiana Aiudului prelegeri populare despre »Cooperativele sătești și însănmănțarea lor economică«, cercând prin plide luate dela alte neamuri să înpreținesc pe ascultători cu acest colț al vieții economice — lor încă necunoscut. Despre această temă — conform conspectului prelegerilor populare, înștiințate biroului central din Sibiu de cătră despărțământul »Aiud-Teiuș« al Asociațiunii, — voi mai vorbi și în alte comune.

În conferința ținută în Aiud la 18 April a. c., am luat poziție »intransigentă« numai față de înștiințarea »pilda și neoportuna« a cooperativelor în acest jur.

Stau întru toate pe punctul de vedere al comisiunii incredințate cu studierea acestei însănmănte chestiuni economice, în înștiințarea înștiințării cooperativelor trebuie să-i premeargă o cuminte și însuflețită propagandă, pentru a deștepta în sufletul țărânilor noastre: încrederea reciprocă, dragostea sinceră față de deaproapele și simțul de cruțare, adevăratele fundamente ale cooperativelor, cari vor să creeze poporul dela sate un viitor trainic și luminos.

Credincios declarațiilor mele, mă înșir cu drag sub stindardul, pus de »Asociațiune« în mânăle destoinice ale bărbatilor din comisiunea cooperativelor și volu face după modestele-mi puteri cea mai caldă propagandă, pentru înștiințarea lor cât mai grabnică și cât mai trainică.

Toate însă cu bună cumpăneală și la timpul său, căci »graba strică treaba«.

Niculae Marcu preot.

ȘTIRI.

— 20 Aprilie 1912.

Aviatorul nostru Aurel Vlaicu a executat Dumineca trecută la Cernăuți un nou sbor, care, fiind de astă-dată favorizat de un timp liniștit, a reușit splendid, întrecând toate așteptările miilor de spectatori. Curajozul nostru aviator s'au făcut entuziaste ovaițiuni.

Un nou despărțământ al Asociațiunii. Prin unele comune din ținutul Șer-

căii (Țara Oltului) s'a pornit — precum ni se scrie — o viuă mișcare de-a se înființa un nou despărțământ al Asociațiunii noastre culturale, cu sediul în Șercaia. Ideia aceasta a fost aprobată și de biroul central al Asociațiunii și se așteaptă acuma ca cei chemați să ia inițiativa, ca acest nou focar de cultură să se înjghebeze cât mai curând. Știut fiind, că atât în Șercaia, cât și în comunele vecine avem un număr respectabil de avocați, preoți, medici și învățători, doritori de muncă culturală, avem speranțe îndreptățite, că în curând vom fi în plăcută poziție, de-a publica convocătorul de constituire al noului despărțământ.

Cei chemați să ia inițiativa și să se pună pe lucru!

Construcții de noi linii ferate în Ardeal. Linia ferată Turda-Câmpeni e aproape terminată — după cum am amintit — și în luna Iulie se va preda circulației. În legătură cu această linie se proiectează acum construirea unei noi linii secundare de 10 chilom. între comunele Buru și Trăscău. În Săcuime o societate pe acții a început lucrările pentru construirea unei linii ferate industriale de 33 chilom. dela gara Varviz peste comunele Putna și Orota.

La alergările de cai, cari vor avea loc în 5 și 7 Mai n. la Cernăuți vor lua parte, pentru întâia oară, și mai mulți ofițeri români. Moștenitorul presumptiv, arhiducele Karl Franz Iosif cu soția, vor lua de asemenea parte la alergările din acest an.

Împuțnarea concubinatelor. În parohia Nicolii (tr. Biserica-Aibă) — scrie »Foaia Diecezană« — o mulțime de frunțași nu erau cuprinși în lista alegătorilor, deoarece fie ei, fie copiii lor trăiau în concubinată. Venind la Caransebeș, ca să ceară acceptarea lor în listă, P. S. Sa episcopul nostru le-a arătat datorința de-a lucra cu toții pentru delăturarea pedecilor și încheierea comuniei, ca astfel să ajungă frunțașii în fruntea alegătorilor. După cununare li s'a promis acceptarea în listă. Astfel — făcându-se în parohie pregătire pentru alegerea de preot — mulți s'au grăbit a se cununa. Cu totul s'au cununat 39 părechi. Ștătuim pe toți preoții de-a exploata toate mijloacele legale pentru reducerea concubinatelor.

Revărsarea Prutului. Prefectura de Fălcu raportează ministrului de interne că apele Prutului venind mari au stricat lucrările de apărare dela punctul Arion pe teritoriul comunei Stăniilești. Apele au inundat șesurile din Stăniilești, Lunca Banului, Vetrîșoia, Berezeni și Fălcu.

O zgyduitoare dramă familiară a fost descoperită eri dimineață în strada Armonească din București. În o casă din acea stradă locuia familia evreiască Filipovici, compusă din doi bătrâni și opt copii, dintre cari două tete mari. Eri dimineață întreagă această familie a fost găsită asfixiată cu cărbuni într-o încăpăre din podul casei. Toate cele 10 persoane zăceau moarte, iar cadavrele lor erau reci. Fie-care din cei sinucii lăsase câte un bilețel, în care arăta groaznica hotărâre, pe care a luat-o ei ca se omoară de bună voie. Incunoștințându-se poliția, s'au pornit imediat cercetări, în urma cărora s'a constatat, că familia Filipovici se afla în mare lipsă, deși locuia într-o casă de câteva mii lei chirie anuală. Cu două zile mai înainte, proprietarul casei pusese sechestru pe mobilele din casă pentru neplata chiriei. Așa dar nenorociri acesteia nu numai că n'aveau cu ce închiria o altă casă dar nici cu ce plăti aci, de unde erau nevoiți să se mute, căci casa se închiriasse la alte persoane. În afară însă de chirie, familia aceasta mai avea și alte datorii mai mici pentru alimente.

Mormonismul în Anglia. Încă la 1827 s'a înființat în Statele-Unite ale Americii o sectă religioasă: mormonismul, cari profesază teocrația și în primul rând poligamia. După ce această sectă primejdiaosă și-a câștigat o mulțime de aderenți în America; dela 1885 a început să se încubeze și în Anglia. La început englezii erau foarte revoltăți contra poligamiei; cu încetul însă, după vre-o două decenii mormonismul a prins rădăcini și în Anglia, astfel încât casa Comunelor s'a simțit necesită să ia pașii de lipsă contra acestei mișcări. Ministrul Churchill a făcut o anchetă în cauza aceasta, și cărei rezultat a fost îngrozitor. În anul trecut mormonii au avut în Anglia 1 apostolat cu 236 decanate, 67 predicatori, 856 misionari din America, și s'au ținut 50.000 de adunări, au împărțit 5 milioane de apeluri și 162,222 cărți de rugăciuni. Au exportat în America 805 femei, dintre cari după raportul consiliului, 31 s'au sinucis de rușine și de disperare. Contra acestei secte demoralizatoare și distrugătoare a început — mai ales preoțimea — să ia cele mai severe măsuri.

Ștergerea titlaturilor în China. Din Peking se anunță, că consiliul ministerial chinez a hotărât ștergerea tuturor

ția — de origină nu era blondă ci își văpsea părul iar văpselele fiind de calitate proastă, inferioară, părul își recăpăta culoarea naturală peste scurtă vreme.

— La casa vrăbiiului nu-s în bună rândulială atacările! — spuneau acum unele păsări, pe sopțite. Și din ce își perdeau cubul de aur strălucirea, din ce mereu se sporeau șoaptele și se răreau pretinii devotați, slugile plecate.

Intr'adevăr, cuibul nu mai strălucia ca aurul, ci primise o culoare brună — gălbenie, ca bronzul.

Vrabia a căzut dela prezidenția reuniunii de cântări cu — patru voturi, iar vrăbiiorul, dela aviație, asemenea. Pretinii vechi iau dat sfatul să se retragă dela diferitele institute și de prin direcțiuni, încât bietul vrăbiiol, de rușine, și-a luat familia și s'a mutat în alt parc, departe, afară din oraș.

Tristă i-a fost soartea, sermanul. — Să vedeți acum, pentru-ce v'am spus întâmplarea asta.

Când am auzit de doamna Flora și de primejdia ce am auzit că putea să urmeze peste patria mea pe urma afurisitei frumuseți a ochilor ei negri, cari contrastau atât de îmbătător cu părul ei de aur, m'înunat de lung și de frumos, — mi-a venit în minte întâm-

plarea cu vrăbiile din parc și, am ajuns cu ușurință la concluzia că o Mexicană, o Spaniolă, nu poate să aibă păr așa de bălal. De sigur îl văpșește și de sigur că a dat de văpșele bune, desăvârșite, încât nu se poate constata la o simplă privire că părul e văpsit și părul nu se strică de văpșele și nu își pierde culoarea frumoasă, aurie, nicio-dată.

Având ideea, ca American ce sunt, mi-a fost ușor să-mi duc planul la îndeplinire.

Eram june și chipeș, prin urmare m-am gudurat pe lângă cameristele doamnei Flora, cari și dănele erau de altfel pline cu ură față de stăpâna lor. Din vorbă în vorbă, din treaptă în treaptă, am ajuns să pun mâna pe un borcan din văpșelele doamnei Flora.

Pe borcan am cetit următoarea firmă: *Dovald aud Bloom, droguști, New-York, 1451 Broadwag str.*

Acum pricepeți cu siguranță, pentru ce laboratorile lui Dovald aud Bloom au fost închise pe acele vremi, aducând autoritățile ca pretext că la Dovald aud Co. — se pregătesc alifii primejdiaose pentru sănătate.

Tot lucrul meu a fost că m-am dus la comisarul cel orb de i-am spus părerile mele și că Miss Flora cumpără

văpșele pentru păr de la Dovald aud Bloom. Celelalte le-a isprăvit comisarul. Doamna Flora s-a năcăjit rău și din ce creștea părul și pe lângă rădăcini se ivea culoarea adevărată a — părului, își frecă mâile de manie. Dar alt borcan de adevărată alifii bună, miraculoasă nu putea să-și câștige, fiind prăvălia lui Dovald aud Bloom închisă de autorități.

Nime nu presupunea atunci pricina pentru care Miss Flora și-a pierdut deodată farmecul, apoi a dispărut. Milionarii adoratori s-au desmetecit, și lovindu-se cu palmele peste frunte se mirau înșși cât de proști au fost.

După plecarea Doamnei Flora, atellerile lui Dovald aud Bloom, cari se află și astăzi la adresa amintită, 1451 Broadway str. au fost de nou deschise, fiind achitați, constatându-se că întreaga acuză a fost scornită de autorități, în interesul patriei.

Ca mărturie îmi pot servi, la nevoie, toți cei din laboratorile și prăvălia d-lor Dovald și Bloom.*

Cu stimă pentru adevăr, semnez
Iack. Robertson.

* De încheiere, redacția confirmă adevărul celor scrise de Robertson, pe urma informațiilor directe de la D-nii Dovald și Co.

titularilor în oficii. De aici înainte toți oficialii, începând de la cel mai mic până la cel mai mare, se vor agrăi cu cuvântul »Concetățean«. Guvernul a dimis pe o mulțime de oficiali ai vechiului regim, pe cari i-a înlocuit cu oficiali din sudul țării, cari sunt aderenți probați ai republicei.

O apucătură. În »Deșteptarea« de azi dl Vlaiku Arzen în cadrul unui articol mai lung face cunoscut, că s'a retras dela redactarea fiulei. Astfel ea a încăput acum numai pe mâinile lui Eugen Brote.

Dar vorba să fie. Toți câți îl cunosc pe Vlaiku Arzen, știu, că aceasta »retragere« nu este altceva decât una din apucăturile sale. Va lucra și pe mai departe la foaia distructivă alăturată de Brote și retragerea — așa cum getă dânsul — îi va servi numai de paravan în fața lumii.

Construcții uriașe. Cea mai înaltă clădire din lume este casa Woolworth din New-York. Va fi înaltă de 258,33 m, deci numai turnul Eiffel o întrece. Casa Woolworth va avea 51 de etajuri, cu unul mai mult decât clădirea asigurarilor Metropolitanului din Madison Square (New-York). Vor fi 1600 de odăi, care se închiriază în mijlociu cu câte 250 de lei pe lună. Clădirea va costa 37.500.000 lei. Oțelul scheletului cântărește 20.000 de tone. Temelia e până la 36 m. 66 de adâncime, căci a trebuit s'o așeze pe stâncă.

— În prima Mai s-a deschis cea mai mare gară a Europei, gara din Lipsca. Înaintea acestui edificiu grandios, care este aranjat cât se poate de modern, se întind 52 de perechi de șine. Cheltuielile pentru construirea acestei gări, se urcă la 170 milioane coroane.

Amănunte despre prinderea lui Bonnot. Imprejurările în cari a avut loc prinderea banditului Bonnot, constituie un interesant capitol din istoria apăsătorilor moderni. Iată câteva amănunte despre prinderea acestui bandit, care a stârnit atâta senzație în toate părțile.

Poliția primind un denunț că Bonnot cu alți tovarăși ai săi se află în garajul unei vile din Choisy le Roy; șeful siguranței Guichard însoțit de câțiva inspectori polițieniști și de o brigadă de sergenți înarmați până în dinți, porniră la Choisy le Roy, și înconjurară în grabă garajul pomenit. Mai fură chemați în ajutor: soldații din geniu, din garda republicană și din armata colonială.

Disponând de forțe strategice îndestulătoare, Guichard luă cu dânsul mai mulți sergenți și se apropie de garaj. Il găsi baricadat.

— În numele legii, deschideți! strigă el celor din năuntru.

Câteva gloanțe de revolver fură răspunsul. Unul din sergenți căzu jos, rănit.

— Deschideți! strigă încă odată Guichard.

Altă salvă de focuri se auzi. Văzând că primejdia vieții lui și a subalternilor săi, Guichard se retrase în locul unde se afla grosul agenților și ai soldaților.

În acest timp sosi acolo și Lepine, prefectul poliției. Un consiliu de război fu ținut la fața locului. După un schimb de vederi, se recunoscu necesitatea de a se pune dinamică garajului. Dar operația era nespus de grea și de primejdioasă. Cine să se apropie de garaj cu cartușul de dinamică? Atunci eși din rânduri un tânăr sublocotenent: Fontan.

— Mă duc eu! zise dânsul, în admirația tuturor.

Se aprovizionă în grabă un car umplut cu paie. Din câteva case vecine fură aduse niște saște. Sublocotenentul Fontan se urcă în car, se băgă între saște, cari fură legate strâns în jurul corpului lui și astfel, mai mult sau mai puțin la adăpostul gloanțelor spașilor, se apropie de garaj. Așeză lângă perete un cartuș cu dinamică și, după ce se depărtă, dădu foc fitilului.

O detunătură se auzi peste câteva minute. Cartușul luase foc. Dar numai o ușă sări în aer. Atunci Fontan, în aplauzele mulțimei de oameni, cari se adunase, repetă operația. De astădată, așeză cartușul într-un loc mai potrivit și când acesta luă foc, zguduirea fu atât de puternică că întregul garaj se năru, îngropând sub dărâmturi pe cei dinăuntru. Când agenții polițieniști se apropiară de grămada de ruine, de sub dărâmturi zăriră o mână crispată, care ținea un revolver. Când agenții o apucară, un foc se slobozi, dar din fericele nimeni nu fu rănit. Acea mână era a lui Bonnot, care de sub dărâmturi, în spasmiile morții, ciuruit de gloanțele agenților, mai voia să semene moartea în jurul lui. Când tu scos de sub dărâmturi și pus pe o targă, mulțimea furioasă a voit să sfășie pe bandit.

Dar Guichard, ca să-l scape de furia mulțimei, a trebuit s'o mintă, strigându-i că e mort. În drumul său pierduse conștiința, așa că poliția n'a putut afla nici un amănunt de la Bonnot.

Dr. Mihail Pop, reintorcându-se din călătoria de studii întreprinsă pe la spitalele și clinicele din străinătate, și-a reîncept praxa medicală în Băile-Herculane, Hotel Rudolf.

Din Brașov și Tara-Bârsei.

† Eugenia Proca n. Mețianu. Din Râșnov ne vine trista veste despre moartea pretesei Eugenia Proca n. Mețianu, tinăra soție a părintelui Costi Proca. O boală îndelungată împreună cu grele suferințe i-a pus capăt vieții în floarea tinereții lăsând în adânc doleliu pe neconsulatul ei soț și numeroase rudeni și familii.

Odihnească în pace, iar părintele Costi Proca și familia întristate primească sincerile noastre condolențe.

Familia întristată a lansat următorul anunț funebru:

Adânc întristați și înfrânți de durere: Preotul Constantin Proca, ca soț, văd. Eirosina T. Mețianu, ca mamă, Inginer T. Mețianu, ca frate, văd. Sora B. Mețianu, ca bunică, văd. Elena G. Proca, ca soacra, precum și în numele celorlalți rudenii anunțăm încetarea din viață a scumpei și prea iubitei lor Eugenia Proca n. Mețianu, întâmplată Joi în 19 Aprilie (2 Mai) a. c. la orele 6 și 1/2 p. m. după îndelungate și grele suferințe, în al 29-lea an al etății și în al 10-lea an al fericeitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale scumpei răposate, se vor așeza spre vecinică, odihniți Sâmbătă în 21 Aprilie (4 Mai) a. c. la 3 ore d. a. în cimiterul rom. gr. or. din loc. »Dormi în pace suflet blând și nobil, dormi în pace — că plăcut era D-lui sufletul tău pentru aceea s'a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății!» Int. Sol.

Râșnov, 19 Aprilie (2 Mai) 1912.

Aviz. Domnii membri ai »Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și a sodalilor români meseriasi«, sunt rugați să se calea aceasta să binevoiască a participa la adunarea generală, ce să va ținea Duminecă în 5 Mai 1912 st. n. la oarele 3 p. m. în localul Asociațiunii (strada orfanilor Nro. 3).

Consiliul comunal al orașului Brașov va ținea în 8 Mai o ședință plenară.

Dela oficiul stării civile. În restimpul dela 1 Ianuarie până la 30 Aprilie n. s-au încheiat în Brașov 98 căsătorii și s-au înregistrat 411 nașteri și 311 decese.

Pentru masa studenților români din Brașov s-au mai făcut următoarele contribuții: »Olteana«, casă de economie din Viștea de Jos 50 cor., d-nul G. Chelariu din preilejul zilei sale onomastice 20 cor., d-l Dr. I. Margita avocat (Geogiu) 30 cor. În loc de cui, cunună pe sicriul regretatului G. Dănilă fost primar al com. Hunedoara.

Primească marinimoșii donatori sincerile noastre mulțumite. — Direcț. școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Opera germană. Mâne se va reprezenta de către trupa directorului Bauer opera »Amelia« sau un bal mascat de Verdi.

Târg săptămânal în Codlea. Ministrul de comerț a încuviințat comunei Codlea să țină în fiecare Marți un târg săptămânal începând cu ziua de 7 Mai st. n.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea producțiunii muzicale-teatrale aranjată de Reuniunea rom. de lectură și cântări »Armonia« din Herman la 4 Febr. st. n. a. c. au binevoit a suprasolvi următorii P. T. domni: Arseniu Vlaicu dir. 20 cor., Ioan Ciurcu 640 coroane, Iancu Axente 440 cor., Ioan Toma paroh 2 cor., George Rusu 2 cor., Thomas Hedvig 2 cor., Leonte Taus 180 cor., George Tăban 160 cor., Speranța Dogariu 150 cor., Aurel Nistor 80 fl., Ioan Nan 80 fl., Mich. Zerbos 80 fl., Mich. Sterns 60 fl., George Axente 140 cor., Ioan Cranga 50 fl., Ioan Mișarca 50 fl., Pănteanu 40 fl.

Acestor marinimoși domni, precum și tuturor participanților li-se exprimă și pe această cale sincere mulțumiri pentru sprijinul dat reuniunii noastre, de care sprijinul li rog să nu ne lipsească nici în viitor. — Hărman la 20 Aprilie 1912. — Dimitrie Greceanu, paroh, președinte.

În elite proiectograf hotel Europa se va reprezenta în zilele de 4-5 Mai următorul program: A fost odată (dramă). De a lungul fluvului (în culori). Vieța pasărilor (Instructiv). Elena în automobil (humor). Căderea Troiei (dramă istorică în culori, 1800 metri). Mihai ca bucătar (humor). În pregătire: Rivaldo (monopol film). Luptătorul pentru crucea roșie (dramă). Detectivul hipnotisator (dramă).

În zilele săptămânale câte 3 reprezentațiuni, la 4, 6, și 8 seara. În Dumineci și sâmbăți 4 reprezentațiuni la 2 1/2-4-6 și 8 seara.

Azi și în fiecare zi concertează în cafeneaua »Drechsler — urmaș« de aici, Albert Roth, solist și primaș și fratele lui Wilhelm, virtuos în »tărogat« cu întreaga lor capelă de muzică.

Producțiunea din Turcheș.

A 2-a zi de Paști, Turcheșenii au avut, ca și la Crăciun prilejul unei producțiuni școlare, datorită tot d-lui învățător N. Odor.

Dacă, despre ea se menționează abia acum, e dovadă, că această prestație nu poate fi dată uitării. Din contră e chiar o datorie a face amintire despre ea, atât pentru hărnicia aranjatorului, cât și pentru dragostea participării Turcheșenilor. De altfel aceste producțiuni școlare sunt aproape singurile manifestări culturale, de cari se învrednicesc Săcelele — excepționând ca adeverate evenimente câte-o conferință sau proiecțiune cu schiopicoul.

Mai înainte știau învățătorii secolului să se manifeste, ca un corp armonios, aranjând de Sărbătorile Crăciunului câte-o producțiune »muzicală-declama-torică-teatrală-dansantă« cu un program ales și bine executat. Și deși această manifestare reușită an de an tot mai bine atât în privința morală, cât și materială, totuși s'a întâmplat, că tradiționalul »bal« din seara a 2-a de Crăciun nu s'a aranjat, pentru neînțelegeri interne. Așa la 1911, sala hotelului Internațional din Cernatu n'a avut fericea să intrunească »elita« Săcelelor, la mult doritul »bal« al învățătorilor din Săcele.

Dacă producțiile corpului învățătoresc se răresc, dăm de producții ale tinerimii din Săcele și mai ales de producții școlare.

În această privință fiecare comună școlară se manifestează după putință. Neîntrecut rămâne însă Turcheșul, datorită activului învățător N. Odor, ai cărui școlari recitează cu haz poezii comice, declamă cu efect cele serioase joacă și pricepere piese teatrale și execută cu precizie cântări corale.

În deosebi merită toată cunoașterea corul său în 3 voci, care ca o bună po-doabă a casei Domnului ne înalță sufletește în toate Duminecele și Sărbătorile, dând răspunsurile la Sf. Liturghie... Da vocile argintii ale copiilor, picură ca un balsam în sufletul plin de evlavie al drept credincioșilor întărindu-i și mai mult în sfântaia serviciului divin și procurându-le mulțumirea de a nu fi jefiți înzădări pentru susținerea localului de adorare și de cultură, — a bisericii și a școlii.

— Iar dacă într'un amurg violet de seară, o melodie plăcută, se va des-prinde dela câmp sau din pădure, atunci vei întâlni copiii de școală ai lui Odor, cari, — după ce în mod autptic au ascultat lecții de geografie, au exercat deprinderii gimnastice și diferite jocuri mocănești, — se întorc vioi și sprințeri cântând marșuri naționale. Și a-cordurile puternice din »Auzi buciumul« »Prunzuliță« Marșul lui Mihai Viteazul etc. vă adună pe uliță lume multă, femeile vor lăsa pornogii războiului, bărbații vor întrerupe indeletnicirile și vor veni pe la porți să privească radiși deflarea. — Iar de departe vr'un ciangău înpalincat va privi cu căutătura lui crucișă mica oaste culturală... bol-borosind un... teremtete. — Așa se știe îrpune corul lui Odor în biserică, la excursii și la producții. De Paști ne-a delectat pe lângă »Christos a înviat« cu »Limba românească« »Grădina părintească« »Fetele casnice« armonizate parte și de domnia-sa, apoi s'au declamă-tat poezii multe, comice și serioase, s'a jucat de către fetițe »Fata nevinovată«. Iar interesanta-i prelegere populară »Sărbătorile băbești la Secelean« a scos în relief unele defecte, cari grasează printre Români noștri, la cari se numără ținerea unor sărbători păgâne ca »Barbura« »Pălia«, etc. Superstițiile apoi colindarea fără nici un scop, decât cel al trecerii de yrme, Luna pe la »târg« și Vinerea prin Brașov, după-câte un ac. După producție s'a jucat... Succesul moral al acestei manifestări culturale a fost însoțit și de 35 cor. venit curat, cari cu cele 108 cor., dela Crăciun vor ajuta la procurarea unor cîștise cu caracter românesc cât și pentru excursiuni școlare.

Nu mai înainte și cât de dese manifestări de acest fel.

C. P.

GLUME.

Țiganul și banul.

Țiganul flămând: astăzi o să mă duc pe vremea prânzului la Ban. Când oi intra la el, o să-i zic: »Bună ziua Bane! El nu va avea lucătrău, ci-mi va zice: »Poftim la masă țigane!« Zis și făcut.

Țiganul se duse pe vremea prânzului la Ban care tocmai se ospăta la o masă încărcată cu fel de fel de bună-tăți și cum dădu față cu el, făcu o față radioasă și zise: »Bună ziua Bane! Banul de colo se ridică pe tucetul de

pe scaun și încruntându-și sprâncenele se răsi:

»Ești afară țigane!«

Bietul țigan își făcuse socoteala fără cărciumar. Plecă rușinat dela Ban, ca să mănânce ciorbă cu pește din Dâmbovița.

Popa și epitropul.

Popa Țuică din Plasa Balta cetea cu voce înaltă din pragul sfântului altar: »că dacă cineva îți dă o palmă, tu ca bun creștin ești dator să întorci și obrazul celălalt.«

Epitropul fu cu multă atențiune la această pravoslavnică cetație și când eși popa din biserică, hait nici una nici două îi arde popii o sfântă de palmă, de-i sări potcapuiul cât colu.

Popa, vezi bine se umplu de mânie. Da, epitropul cu liniște creștinească li aduce aminte de ceea ce a cetit în biserică și-l invită să întoarcă și celălalt obraz.

Popa își pierdu răbdarea și revoltat li zise epitropului: Ceea ce am cetit eu, fule, era pe o pagină, tu însă întoarcă foaia și vei ceti: »Imprumutul se întoarcă cu vârf și țădesat.« Zicând acestea popa, haș, li repede o palmă năpraznică cinstitului epitrop.

După acest introductiv apetit de bătae, a urmat o sfântă de încercare între popă și epitrop, încât cărciuma era prea strămtă pentru această cucernică dandana... și cei doi eșiră în bă-tătură... Lumea care privea și sgomotul cel mare atrase și atențiunea arăndașului din apropiere, care-și trimise argatul, să vază ce se petrece înaintea cărciumii.

Argatul se duse dar de întors nici poveste. Il reținea și pe el minunea.

Atunci arăndașul se luă se meargă în persoană să vază și el ce-l. Când și argatul li iese înainte.

»Da ce-i acolo mă Ivane?«, întrebă arăndașul.

»Dapoi ce să fie cocoane — răspunse argatul — la popa și cu epitropul talmăcesc șta. Scriptură și nu se pot înțelege nici decum.

Satuhung.

Un naufragiu.

Tragedia înflorătoare a vasului Titanic reduce în memoria publicului marile catastrofe similare petrecute în trecut.

În 1906 un pachetbot francez »L'île de France« s-a scutundat în împrejurări asemuțitoare. Pe bordul acestui pachetbot se afla cunoscutul scriitor René Bazin, care, pentru binele literaturii, a putut scăpa. René Bazin și-a notat impresiile groaznicului eveniment, dintre cari redăm următoarele:

»Suntem la intrarea unui golf foarte puțin cunoscut și cunoscut ca primejdios. Bancuri de ghiață, foarte mari, plutesc între noi și pământ; golful în partea cea mai din fund este complet înghețat. În mersul nostru nu facem altceva decât să descriem o curbă puțin accentuată între cele două vârfuluri extreme.

De odată, pe la ceasurile opt și zece, o puternică lovitură zgudui nava. După o secundă simțim o nouă zguduire prelungită, apoi o potolire bruscă, apoi oprirea pe loc a vaporului. Toți călătorii, cari se culcaseră, săriră din pat.

Se auzi vocea comandantului, care striga:

— Toată lumea pe punte! Să se lase bărcile pe mare!

Intr-un minut puntea este plină de lume: marinari, fochiști, personalul de serviciu coboară bărcile. E un moment critic, dar nu se produce nici o panică, nici o dezordine, nici o mișcare zreșită.

Nu mai de cât bărcile încep să plutească în jurul pachetbotului pasagerii și dau seama, că nu se află în fața unei primejdii imediate. Partea dinaintea a vasului s'a ridicat cu un metru deasupra liniei de plutire.

Nu aud nici un strigăt de frică nici o călătore nu a avut crize de lacrimi ori de leșin. Sunt câteva note comice: un domn aleargă pe punte în inexprimabili cu un aparat fotografic.

Nu asistăm la nici o lașitate, la nici o șovăire, ceace constitue o notă frumoasă care trebuie relevată.

Preotul tocmai se ducea să se îmbrace cu veșmintele sacerdotale în momentul accidentului.

Intră în salon și începu slujba. Asistară foarte mulți pasageri. Nava se inclină la tribord.

Imediat după slujba religioasă, cum se stinseră lumânările, artiștii improvisară un concert și muzica aceasta, care străbătea prin ușă până pe puntea pachetbotului, uimi pe piloții și vânătorii norvegieni.

Trec pe lângă bucătărie și prind în fugă următorul crâmpel de frază:

— Marius, tu vezi înainte de pră-jitură!

Mă urc sus. Intr-o manevră un om a căzut în mare; e scos din această bae înghețată; străbate prin rândurile noastre; cineva îl întrebă:

— Trebuie să-ți fi produs un efect ciudat amice!

— Nu atât de ciudat ca vederea unei femei frumoase! răspunse el.

Nimeni nu se mai îndoește, că situația noastră e serioasă. Pavilionul a fost lăsat jos; s-a ridicat semnalul de primejdie; se fac încercări zadarnice de a desface vasul, făcând mașina să manevreze înapoi. Marinarii încep să arunce în mare leșturi.

Fiecare se gândește, că marea umflându-se poate face din vasul nostru o epavă. Trebuie să prevenim, să cerem ajutorare.

Dar, dela Nordul până la Sudul Spitzbergului nu e nici un post de telegraf; telegrafia fără fir nu s-a stabilit încă.

Nu e nici un port, în care am putea avea norocul să găsim vre-un remorcher oarecare. Situația noastră nu este de loc de învidiat; ea poate să se înrăutățească dintr-un minut într-altul. Pe la amiază, fără nici o clipă de întârziere dejunăm într-o sală de mâncare foarte înclinată. Conversația e aproape tot, atât de însuflețită ca de obicei, primim ceva mai mult prin ferăstrui. La sfârșitul mesei o rumoare trece dela o masă la altă masă:

— Se vede o navă!

Toate ochenele, toate binocurile sunt ațintite spre acea fâșie de fum, o unicul obiect, pentru noi, în întinderea nesfârșită. De sigur e o navă, dar nu a putut vedea semnalele noastre de disperare. Dacă s-ar cobori sub orizont!

De ce ar veni spre noi? Cu toate astea vine spre noi. Sirena pachetbotului nostru începe să o cheme. Ne-a văzut! Se pare, că vine cu toată viteza. A înălțat drapelul, care spune: »Semnal priceput«. Nu mai suntem singuri. E un suflet, care peste mări, a auzit su-fletul nostru.

Cărți și reviste.

A apărut Poemele Singurătății de Victor Iftimiu, autorul neîntrecutei piese: »Înșir-te mărgărite«. — Volumul elegant, pe hârtie fină, de 224 pagini, cuprinde toate poeziile talentatului scriitor, care într-o formă ușoară, singură în felul ei în literatura noastră, ne redă în versuri pline de măiestrie și de farmec sentimentele unui suflet de-apururi zburciat. Volumul a apărut în editura »Librăriei Naționale« din Orăștie, — Szászváros.

Prețul unui exemplar e cor. 2.—. Pentru România Lei 250. — La comandă de peste 5 exemplare se espediază franco; iar la una de peste 10 exemplare se dă un rabat de 10% și se espediază franco.

— La Sate, comedie într'un act. Prelucrată după Octave Feuillet de Horia Petra-Petrescu. Prețul 50 bani.

— Zenovie Păclișan: Locuș-au Români în Ardeal pe timpul venirii Ungurilor? — Răspuns de I. Karácsonyi. Reproducere din »Cultura Creștină«.

ULTIME ȘTIRI.

București, 3 Mai. Guvernul otoman a înștiințat ministerul de externe al României, că s-a hotărât definitiv redeschiderea Dardanelor. Navigația va începe imediat, ce vor fi ridicate minele, lucrare, care a și început. Se impune însă, vapoarelor străine obligațiunea, ca să fie pilotate de marinari turci, Poarta mai rezervându-și și dreptul de a închide strâmtoarea ori când interesele ei o vor cere.

Constantinopol. 3 Mai. Un remorcher-pilot din serviciul amiralității, aranjând o amarcă plutitoare în strâmtoare, a lovit o mină și a fost asvârlit în aer. Căpitanul și 12 marinari, dintre cari 2 armeni, s-au inecat, unul a fost salvat.

Să contribuim la fondul ziarștilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa Institutului de credit și economii »Ardeleana« în Orăștie — Szászváros.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisoc & Comp Redactor responsabil: Ioan Brotea.

130 Filiale proprii
în țară și străinătate
RANGUL PRIM

**Elegant
valoróse**

GHETE-TURUL

**TURUL, Fabrică de ghete societ. pe
acțiuni în
Timișoară.**

Cea mai mare fabrică a monarhiei

Prăvălie:

**Brașov, Strada Porții
Nr. 8.**

!! Medicament de un efect fără pereche contra boalelor colice la cai !!

Invenție senzațională!

Patentat cu
Nr. 3956.

ANTICOL.

Scutit de lege
Nr. 141.

Medicament de un efect fără pereche contra boalelor colice la cai. Cu medicamentul **ANTICOL** esperențele de doi ani care s'a făcut la reg. I. de husari sau verificat adevărându-se că nu există un medicament care să sisteze mai curând și mai sigur colica, căci în fiecare cas **după o singură doză boala a încetat cu desăvârșire.** O doză care conține 2 porțiuni de **ANTICOL** costă 4 cor., 4 doze 8 cor., 6 doze 12 coroane

Se poate comanda la inventator:

Laboratoriul de „ANTICOL“.

Mayer Ignác veterinar suprem reg. Brașov.

Reg. I. c. r. de husari

Recunoștință

Subsemnatul am găsit că medicamentul inventat și compus de Mayer Igná z veterinar suprem de cere reg. în contra înbolnăvirilor de coleră, este folositor, aplicându-l atât la cai mei proprii cât și la cai regim. și obținând rezultate surprinzătoare. De acela atât pentru efectul său sigur și rapid cât și pentru forma sa ușoară de manipulat, îl recomand cu toată căldură.

Littke, colonel m. p.

Ca întregire a recunoștinței de mai sus, îmi au libertatea a publica scrisorile recente de recunoștință pe care le am în mână despre efectul cu succes al anticolului Broșura care conține multe scrisori de recunoștință o pun cu plăcere gratuit la dispoziția amatorilor.

!! Medicament de un efect fără pereche contra boalelor colice la cai !!

Stabilimentul de hidroterapie din Brașov

instalat pe lângă băile de aburi ale Eforiei școlare române gr. or. s'a deschis la 1 Maiu st. n.

Stabilimentul este aranjat conform cerințelor timpului modern și provăzut cu aparatele de cură cele mai perfecte.

Există două secții separate: una pentru domni și alta pentru doamne.

Stabilimentul este condus de d-l Dr. G. Baiulescu și bolnavii fac cura cu apă în mod sistematic și rațional, după prescripția medicului dirigent

D-l Dr. Baiulescu dă consultațiuni în stabiliment în fiecare zi dimineața dela oarele 7—9 și după amiazi dela 4—5.

Eforia școlarelor centrale gr. or. române din Brassó.

Administrația băilor.

Publicațiune.

Pentru Internatul școalelor medii gr. or. română din Brașov avem lipsă de lucrurile arătate mai jos, pentru a căror confecționare și liferare, se publică licitațiune cu oferte închise.

Ofertele au să fie înaitate Eforiei școalelor centrale gr. or. române din Brașov, până în 8 Mai stil nou 1912 la 5 oare după amiazi.

Avem lipsă de: 60 bucăți de pânzături de masă, mărimea 150/250 cm din Damast-bunbac, calitate bună, eventual din Damast-olandă.

90 bucăți de cvertuiri pentru paturi, mărimea 150/200 cm., desen oriental, stofă de bumbac, eventual de lână, calitate bună. Se vor preferi lucrurile de casă țărănești.

90 bucăți de țoale, destinate pentru pus sub saltele, mărimea 125/180 de bumbac, eventual de lână.

90 bucăți de saltele, făcute din stofă de Gradl bun, în două părți.

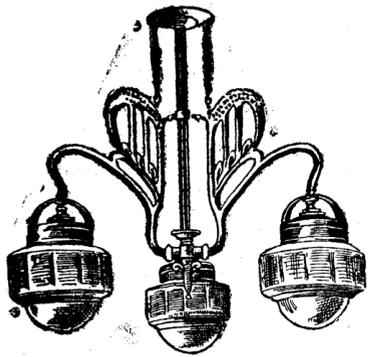
Oferenți vor prezenta deodată cu oferta și câte o mustră din diferitele obiecte oferite, afară de saltele, la cari se va alătura numai o mustră de stofă.

La ofertă se va alătura ca vadiu 10% dela suma totală a ofertului, în bani gata sau în hârtii de valoare. Acest vadiu va servi ca garanță pentru ținerea termenului de liferare și pentru calitatea obiectelor liferate. Terminul de liferare să stabilește pe cel mai târziu l-a Septembrie stil nou 1912.

Eforia școlară își rezervă dreptul a alege dintre oferenți pe ori care fără considerare la suma ofertului.

Brașov, în 14/27 Aprilie 1912.
Eforia școalelor centrale gr. or. rom. din Brașov.

Policandre pentru gaz cu lumină Graetzin

BCU Cluj / Central University Library Cluj
cu prețuri originale ale fabricii și bec veritabil graetzin, cu toate trebuincioasele părți constitutive, schimbarea celor stabili în pendente recomandă

175. 1—12.

Jekelius & Stotz

magazin de sticlărie și porcelan.

Din cauza renovării localului

toate confecțiunile ce se află, adevă

Pardisiuri de dame, Costume de dame, pardesiuri de fetițe, jupoane, rochi, haine de băeți și jachete, bluze, matineuri, stoffe pentru dame și bărbați, cartoane, pânzării, tot felul de manufactură și împletituri se vinde sub prețul cumpărării numai pe timp scurt.

Prăvălia H A A S, BRAȘOV Strada porții Nr. 12.

Novitate de apă minerală.

Aduc la cunoștința on. publicului, că am pus în circulație apa de jod a izvorului „BÉLA“ din Zajzon, care se află la toate farmaciile, drogerii, și prăvălii de coloniale.

Despre puterea de vindecare a apei Hanko Vilmos și Dr. M. Hantz medic suprem comitatens a declarat că apa izvorului „BÉLA“ din Zajzon se pot recomanda la turburarea schimbului de materie la anemie, boale de singe, ofica, la catararia organelor de inspirație și nutremânt, la reumatism și podagră și la boale de rânichiu.

Conținând jod e foarte bună la copii și tineri.

Amestecată cu vin este o beutură răcoritoare.

Fiind Zizinel aproape de Brașov sunt în stare a vinde sticla cu 10 fileri cu adusul acasă.

Comandele se esecută încă în ziua acea.

Magazinul central și manipularia fântânei

Plața boilor Nr. 3.

Telefon 469.

Cu toată stima: **Ladislau Schuster,**
manipulantul apei minerale.

Avis!

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. Dame că lucrez **Costume și rochi de dame** după cel mai nou și modern fason cu preț foarte ieftin.

Garantez croi inexceptionabil

Cu toată stima

GUSTAV BEER,

croitor de dame Str. Spitalului 33.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

MARGIT CRÉMA

produsă de Koloman von Földes
farmacist în Arad.

Este cea mai bună pomadă care înfrumusează și înviorează fața în 2—3 zile,

Margit-Crème unicul remediu contra pistruiilor, petelor coji sbărcituri etc.

Margit-Crème remidiu neîntrecut contra spuței, bubușite, roșeața mânilor și obrăzului și ars de soare.

Margit-Crème are efectul, ca aplicată pe față în 1—3 zile dispar de pe obraz pistruele, petele.

Margit-Crème este totul nevătămătoare și fără untură nu lucește, se poate folosi și ziua. Prețul **Földes Margit Crème** borcau mare 2 cor. borcănel 1 cor.

Margit-Pudră albă, rossau crema 1 K. 20 b.

Margit-Săpun bucata 70 bani.

Numai atunci veritabil, dacă fiecare cutie este provăzută cu adresa gutori **Földes Kelemen**: apotecar în Arad. Avertisment pentru imitații și falsificări.

(A)